
צעדי פתיחה

בנין ג

ילדים א קומה ב'
ילדים ב' " א'
מרפאת ייעוץ
משרד המרפאות

השלט המיתולוגי בפתח בנין ג
בבית החולים "הדסה" בתל-אביב

הזוג הצעיר שנבלע בפתח בית החולים "הדסה" בתל אביב פסע בכל המהירות האפשרית לעבר המרפאה האורתופדית. התור שקבעו הוא לעוד חמישה רגעים בלבד, והפרופסור מנהל המחלקה, שאת שמו אינם מצליחים לזכור כרגע, ודאי מדייק.

הם צעירים כל כך. כמעט ילדים. הוא בן עשרים ושלוש, והיא רק בעוד חצי שנה בת עשרים ושתיים.

אבל כוח אין לשניהם. אין בכלל. כי להיות צעיר לא תמיד אומר להיות עם כוח.

לא כשאתה סוחב חבילה כבדה כל כך.

קילוגרם אחד ומאה גרם משקלה.

ילד שלהם.

פג.

והכול כל-כך לא

בנימין משה מידלר הוא שם כל כך ארוך לייצור הזעיר העטוף בצרורות חיתולים. ידיהם כבר אינן נרתעות ואינן רועדות כשהם נוגעים בו. מדהים איך מתרגלים לכל דבר. הם מסוגלים גם לגעת ברגליים הנוקשות, המסובכות זו בזו בעיוות ניכר, וביד השמאלית העקומה, שאינה יכולה להתיישר. ללטף ולנשק את העיניים, ולקבל באדישות את המצמוץ שהוא מחזיר, כי הוא ממילא לא רואה ולא יראה לעולם.

אבל להתרגל למגע זה לא כמו להתרגל לעצם הרעיון. ממש לא. הכאב והבכי שעוטפים אותם בימים ובלילות הם ים שאין לו סוף.

יום אחרי יום כיפור התרחשה הלידה. היא הסתיימה במהירות כזו כמעט לפני שהתחילה, הרבה לפני הזמן המקורי שבו הייתי אמור להיוולד.

המייילדת ליטפה את אימא והרטיבה את פניה במים, משתדלת להרגיע אותה.

"הוא בסדר?" לפתה אמא את ידה והחלה לבכות. "איפה התינוק בעצם? אני רוצה לראות אותו. פג שנולד בחודש שישי יכול בכלל לחיות?"

"הוא חי. הוא מקבל כעת חמצן באינקובטור", אמרה המיילדת, "עוד מעט, כשתחזקי קצת, תוכלי לקום וללכת לראות אותו. העיקר שהוא חי". כאילו רק צריך לחיות כדי שהכול יהיה בסדר...

החמצן עושה את העבודה כמו שצריך, והמוניטור מפמפם בקצב. אימא ואבא מוכנסים אל הפגיה. לראות את ה'דבר' הזה. ילד שלהם.

הם היסטריים.

ראש בגודל כדור פינג-פונג, נקודות של עיניים ואף, וגוף זעיר שממנו משתלשלים חוטים דקיקים שמוטים – זרועות וגפיים. על הראש ובכל מקום אפשרי בגוף מחטים, צינורות ומדבקות. כל גודלו של הפג, כגודל כף ידו של אבא.

הם מעיפים מבט לעבר הצג. הוא מורה שהכול תקין. קצב פעימות הלב, החמצן, חום הגוף...

לאט-לאט הם מחזירים אל היילוד מבט, מסוגלים יותר לבחון אותו לעומק. אוזניים יש שתיים, עיניים, פה, אף, אצבעות יש. הם סופרים חמש בכל גפה. בטן פצפונת. לא ייאמן שבתוך הכלום הזה יש לב, ריאות, מעיים, כבד, לבלב... איך הכול נכנס?

הימים חולפים לאט, והמצב נראה יציב. כעת יש לבדוק מה הנזק שנותר לפג הקטן בשל חוסר החמצן בלידה. הרופאים כבר בדקו ועדיין לא קראו להם לשיחה. בינתיים הם עורכים מעקבים משלהם - ונבהלים.

"הוא מזיז רק את יד ימין! והרגליים האלו... זה יישאר כך לתמיד?"

א.ה.ה.

"חוסר חמצן בלידה גרם לשיתוק הגפיים", אומר הרופא בקול רציני. הם כלל לא רואים אותו מרוב דמעות שמטשטשות את כל מרחב הראייה. "קרוב לוודאי שהילד יהיה נכה. הוא גם לא מגיב כל כך לאור, וזה לא מוצא חן בעינינו. נצטרך לבדוק לעומק אם נותרו אי אלו שרידי ראייה או ש..."

"והמוח?" שואל אבא. "המוח עצמו בסדר? הוא יהיה נורמאלי?"

הרופא אומר שמוקדם מדי לדעת כעת, פורש זרועות לצדדים וכלפי מעלה ושותק.

והם – גם הם רק שותקים לו. שותקים לו את כל מה שלבם מלא וגדוש בו: מה פתאום... ואיך זה קורה דווקא להם... ולמה... כי גם בתוך הבכי הם יודעים שלא הוא הכתובת. אלוקים הוא שקבע את הגורל הזה.

— — —

היום, עם הרפואה המתקדמת, יש סיכוי סביר גם לפגים שנולדו בחודש השישי, כמוני, לשרוד, לגדול ולהיות כאחד האדם, אך אז בשנות השישים, נטה המאזן לכיוון השלילי. הרופאים עשו את מה שהיו עושים לכל פג – הוכנסתי במהירות האפשרית לאינקובטור, והוזרם לי חמצן. זה היה מה שהייתי צריך באותה שעה, חמצן. לא יכולתי לנשום בכוחות עצמי, וריאותי הזעירות לא היו בשלות עדיין לתפקידן.

הם לא הבטיחו כלום, הרופאים. דלי ניסיון היו במקרים כמו שלי. טיפלו בכלים ובמכשירים שהיו להם, ומה שיצא – יצא.

ללא הפוגה הזרימו חמצן לאינקובטור הקטן, מבקשים למלא את כל החסר שהיה בעת הלידה. אלא שאיש מהם לא נתן דעתו לסכנה הטמונה בעודף חמצן – לעיניים שלי, שמרגע לרגע הולכות ומאבדות את יכולתן לראות. כעבור זמן לא רב תגדל במחלקות הפגים המודעות להרעלת חמצן המתרחשת עקב טיפול בחמצן הניתן בריכוז גבוה. הרעלה כזו עלולה לפגוע במערכת העצבים המרכזית, בריאות או בעיניים. אולם אז איש עדיין לא ידע על כך, ואולי היה מי שידע, אלא שלא היו בידו אמצעים לניטור הלחץ.

כך שכבתי שם זעירי וחסר אונים, ועד שיכולתי לנשום בכוחות עצמי, נסגרה בעדי היכולת לראות.

יהיו שיקראו לכך רשלנות רפואית – ויצאו למלחמת עולם. אבא ואימא החליטו אחרת. במקום לזעום ולגדל אותי על מצע של כעס, הם דחקו את העניין הצידה, ובחרו להביט בי, בילד שיצא מן האינקובטור הזה. בילד שאמנם אינו רואה, אך למרבה הנס והפלא – הוא חי וקיים, הגם שאינו בועט יותר מדי...

מיוחדים היו הוריי, ללא ספק. רק משפחות מיוחדות יכולות לקבל ילד מיוחד. רק מי שיכול להכיל ילד נכה או מוגבל – מקבל כזה ילד אל חיקו.

הייתי פג זעיר כל כך, שבע מאות וחמישים גרם המונחים על כף יד אחת. ובשוכבי שם, בתוך האינקובטור הייתי נתון כביכול לידי

אדם, רשלניות, או למצער – לא מספיק מיומנות.

כביכול, אמרתי, משום שבאמת ובתמים גם שם לא הייתי בידי אדם. שוכב הייתי על כף ידו הגדולה של הבורא יתברך. הוא ניפח את ריאותיי עד שהבשילו לכדי נשימה עצמונית, הוא מתח את עורי הקמוט, והוא גם הגביר את החמצן עד שהרעיל אותי ונעשיתי עיוור. זה היה רצונו יתברך.

גזר דין

"אל תתייאשו כל כך מהר", אומרת האחות כשהיא אורזת את היילוד בחיתולים לבנים ומשחררת אותו הביתה כחלוף כמה חודשים. "יש טיפולים. יש ניתוחים. יש פיזיותרפיה. לכו לבדוק".

אז הנה, הם הולכים כעת לפרופסור הגדול, ראש המחלקה האורתופדית, ומקווים לטוב.

— — —

מזכירה גובה תשלום, דמי ביקור פרטי, ומורה להם להמתין על כיסאות הפלסטיק. הם ממתינים בשקט, מחליפים ביניהם כמה מילים ענייניות. עתיד של עולם מלא מונח כעת על כף המאזניים – עתידו של ילד, של נער, של אדם. לאף אחד מהם אין יותר מדי חשק לפטפט.

סוף סוף נפתחת הדלת, ושמן מוכרז. אמא חובקת את החבילה, מאמצת אותה אל חיקה. אבא מאחור אוסף את התיק ומתרומם לאטו, שניהם פוסעים פנימה מתוחים כקפיץ.

היי, הפתעה. הפרופסור עצמו מתנייד בכיסא גלגלים!

"פוליו". הוא אומר קצרות בתשובה למבטיהם. הם מתחייכים בעידוד, נחמד לשמוע. הרי בדיוק לשם כך באו הנה - כדי לבדוק מה יכול אדם נכה להיות. אם הוא יכול להיות פרופסור גדול ומפורסם, זה לא רע כל כך.

הוא מתשאל אותם, ורושם כל תשובה בדקדקנות בתיק הרפואי, ולבסוף מבקש גם את הילד, כדי לבדוק.

בדיקתו ארוכה ומתמשכת. הפג הקטן מציץ קלות, וקור נושב ללבה של אמא מבין זרועותיה הריקות.

סוף-סוף מרים הפרופסור את הילד ומושיט אותו אליה. "נו?" אומר אבא. איזה מתח...

"עוד מוקדם לקבוע. בואו שוב בשבוע הבא".

"זה יקר" - היא אומרת כשהם יוצאים משם - "לא חשבתי שנצטרך לשלם על עוד ביקור פרטי".

"יקר אבל שווה" - פוסק אבא - "אלו הם כל החיים של הילד הזה! יש דברים שלא חוסכים בהם לעולם. לא הייתי רוצה שנפספס משהו. עם שיתוק ועיוורון אנחנו מוכרחים למצות כל מה שאפשר".

גם בפעם השנייה עוד לא היה הרופא יכול לקבוע כלום, וגם בפעם השלישית. אבל בפגישה הרביעית זה קורה.

הוא נוטל את הפג הזערורי, מניחו על כף ידו, ונותן לו גזר דין:

אבא ואימא, צר לי מאד,

אבל הילד הזה

לא ילך,

לא יראה,

לא יוכל לדבר

ולא יוכל לזוז.

הוא יהיה גוש בשר ששוכב במיטה,

וזהו.

הוא שותק באהדה ובהזדהות, מודע למילים הקשות, חורצות
הגורל.

הם יוצאים ממנו כאילו הוכשו על ידי נחש.

— — —

בחוץ, באוויר העולם, לוחש אבא לאימא: "רגע, אם הוא יסבול
כל כך הרבה, אז בואי נהרוג אותו כבר כעת... אל תביני לא נכון,
אני לא רוצה להרוג אותו, אבל אני גם לא רוצה שהוא יסבול".

ואימא הגיבורה מביטה אל תוך עיניו, ואומרת בלי להסתפק
אפילו לשנייה: "הילד הזה, שיצא ממני, יחיה! אתה שומע? הוא
יחיה!" ודמעותיה זולגות ללא הפוגה ונספגות בשמיכת התכלת
הקטנה.

הייתי עטוף מקצה רגליי עד ראשי בעטיפות חיתולים ושמיכות.
לא יכולתי לנוע, גם אלמלא הייתי משותק. אבל ברגע ההוא,
בפתח בית החולים, התחיל מסע חי.